

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia Catholica, Hoc Est Christianae Fidei, Qvam Ad
Salvtem Animarvm Aviti Avgvstae Domvs Saxonicae
Principes, Reges, & Imperatores coluerunt, Gloriosa
Confessio**

Cutsemius, Petrus

Coloniae Agrippinae, 1621

De Henrico I. Avcvpe.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11884

Benedictinorum in monte Lunæburgensi,
qui à calce nomen habet; mortuus in Domi-
no, An. 916.

DE HENRICO I. AUCVPE.

VENIO nunc ad filium eius Henricum
Humilem, vulgo dictum Aucupem, quod
* in adolescentia cum pater rebus præesset plurimū
indulgeret aucupijs Princeps ille fuit corporis,
animiq; dotibus insignis, prudens, fortis, iu-
stus, sed quod maximum est, egregiè pius, ita
vt dignissimè meruerit à Rege Conrado mo-
ribundo nominari, & à * fratre eius Eberhar-
do, alijsq; primarijs Friteflariæ congregatis
coronari Rex Romanorū: in quo titulo sub-
stitit, recusans solemnibus sacris Imperator
inungi. Respondisse fertur Herigero, Archi-
episcopo Moguntino, ipsum vngere cupien-
ti, se vnctione indignū esse. Interpretor hoc
ab eo factū ex humili de se opinione magis,
quam ex vera ratione. Non enim licuit illi,
postquam se Regem creari permisit, tāquam
personæ publicæ ex priuato erga se affectu o-
mittere solennes Cæremonias, ac ritus ordi-
narios, tantæ Maiestati debitos. Reuelatum
hoc legimus, ostensumque S. Vldarico, Epi-
scopo Augustano, à S. Afra, vt refert Dit-
marus lib. I. per * visionem duorum gla-
diorum, quorum alter cum capulo, alter sine
capu-

* Crantz.
Sax. l. 3. c. 4

* Ditmar.
chro. lib. I.

* Visio hæc
aliter expli-
catur ab

Ottone
Fris. l. 6. c. 18
vt ensis cū
capulo He-
ricū, & sine
capulo, h.
e. sine ca-
pite, & iusti-
tia, Arnol-
phūbauarię
Ducē, Re-
gnū iniuste
affectatē
significet.
Nos Dit-
marum se-
quimur
antiquiorē

capulo erat; & dictum illi à S. Apostolo Pe-
tro; *dic Henrico Regi: Ensis ille qui sine capulo est,*
significat Regem, qui sine benedictione Pontificali
regnum tenebit.

At cur Rex iste, pius alioquin, & in Reli-
gione Catholica sincerus, se vnctione con-
suetā reputauit indignum? Dicam, quod sen-
tio: Iuuenis cæco inardens amore sociauit si-
bi matronam pulchram pariter & diuitem,
quam tamen sciebat velatam, nomine Hat-
teburg, Eruini senioris filiam, ex familia Co-
mitum Aldenburgiorum, nuptijs ex more
peractis, vt refert Ditmarus, vetus author
Chron. lib. 1. Acriter ob hoc reprehensus, &
ad publicam Synodum citatus à venerabili,
& sanctæ vitæ Episcopo Halberstadenfi, Si-
gismundo, absoluitur intercedente Rege
Conrado, ipsius auunculo, vt cœnobio per-
sonam restituat. Aliam itaque duxit Mecht-
ildem, Comitissam Ringelheimensem, filiā
Theodorici, & Reinhildæ, ex VVitikindi
Regis tribu exortā, ex qua filios tres, de qui-
bus paulò post, singulis ordine dicā, & quinque
filias suscepit. Sed quod ad propositum no-
strum spectat, contritus, & humiliatus, qua-
lem postea Henricus egerit pœnitentiam, di-
cat nobis idem Ditmarus: *Audiui, inquit,*
quod hic Henricus Romam causa orationis petens,
plus pedibus, quam equo laboraret; & à multis in-
terrogatus, cur sic ageret, culpam profiteretur. Pœ-
nitendo

nitendo itaq; factus postea Rex, sacra se vntione indignum iudicauit qui sacrilege aliquando peccarat, *iniusto*, scilicet, *se hactenus multum peccasse connubio tandem professus* &c.

Quam verò fuerit in colligendis, venerandisq; Sanctorum reliquijs diligens, & semper deuotus, referunt diuersi. Inter alia celebre est, & notatu dignum, quod * VVitikindus, eiusdem *VVit. li. i. sæculi scriptor, memoriæ prodidit; Carolum nempe Simplicem dictum, Galliarum Regem, sed diademate priuatum, legationem misisse cum sacris muneribus ad Regem Henricum, quibuscumque protestatur Franciæ pacem, & gloriam ad decus, & tutamentum Saxonie simul transferri. Ea enim Catholicorum semper fuit de sacris Reliquijs mens, & sensus, quod cum earum translatione loci prosperitas, & benedictio quedam transmigraret. Experti norunt hoc Colonienses, quid, An. 1164. d. 23 Jul. quantūq; sibi profuerint SS. tres Reges, Merodiolano ad se delati. Nec ignorauit Serenissimus Bauariæ Dux, quando sacra ossa Bennonis An. 1524. d. 23 Jul. 16 Maij Misna, vbi Episcopus fuit, Monachium, vbi non pauca ad tubam eius sunt miracula, transferri impetrauit. Sed audiamus Historicum de quo dixi, Legati verba recitantem. *Dominus meus, inquit, Carolus regia quodam potestate præditus, modo priuatus, misit me ad te, demandas, quia nihil ei ab inimicis circumuento iucundius, nihil dulcius esse possit, quam de tui magnifici profectus gloria aliquid audire, ac famam virtutum tuarum consolari Et hoc tibi signum fidei, &*
verita-

veritatis transmissit : protulitque de sinu manum
pretiosi Martyris Dionysij, auro gemmisque inclu-
sam. Hoc, inquit habeto pignus fœderis perpetui,
& amoris Vicarij. Hanc partem vniuersi solatij Fran-
corum Galliam inhabitantium, postquam eos de-
feruit insignis Martyr Vitus, & ad nostram perni-
ciem, vestramque perpetuam pacem, Saxoniam vi-
sitaui, communicare tecum malui ; neque enim
postquam translatum est corpus eius à nobis, ciui-
lia vel externa cessauere bella : eodem quippe an-
no Dani, & Noribmanni regionem nostram inua-
serunt. Rex autem munus diuinum cum omni gra-
tiarum actione suscipiens, prostermitur reliquijs
Sanctis, & deosculatus eas summa veneratione ve-
neratus est.

*item Luit-
pr. lib. 4.
cap. 12.

Ecce, Serenissime Princeps, in quo pretio,
& honore Sanctorum reliquias habuerit Rex
Romanorum Henricus Saxo. Imò adeò au-
dus fuit sacrarum reliquiarum, in quibus ro-
bur, & fœlicitatem suam ponebat, vt quibus-
cunque eas modis, muneribus, precibus, &
minis compararet. Etenim quid de lancea,
ex Christi clavis (intelligo ex aliquibus eo-
rum particulis) confecta, referat * Sigeber-
tus, his non superuacaneè adijciam. Lanceam,
inquit, mirandi operis ex clavis IESV Christi cru-
cifixi sanctificatam, qua dicitur Primi & Magni
Constantini Imperatoris fuisse donatam Rudolpho
Regi Burgundionum, & Italiae, à Samsone Comi-
te, Rex Henricus precibus, minis, muneribus, addit à
etiam

etiam parte prouinciæ Sueuorum à Rudolpho extorquet, & hanc ad insigne & tutamentū Imperij posteris reliquit. Plura de eadem lancea commemorantur * in rebus gestis S. Gerhardi, Abbatis Broniensis, qui eodem tempore Sanctitatis laude claruit. Henricus Rex Ottonis Saxonum Ducis filius, vt erat Deum timens, & amator Religionis Ecclesiasticæ, vbi percepit Rudolphū Burgundionum Regem habere tam cæleste & inestimabile donum, quod idem Rudolphus pro summo amicitie munere à Sāfone Comite acceperat, missis ad eū Legatis, tentauit multis oblatiis muneribus, si ab illo impetrare, sibi que aduersus tum visibiles, tum invisibiles hostes arma inuictissima, triumphumque perpetuum comparare posset. At Rudolpho Rege id se nulla ratione daturū asseuerante, modis omnibus Henricus Rex, quē munerib. emollire non posset, minis intentatis frangere conatus est, affirmans se omnē eius Regnum ferro, & flammis vastaturum. Sed quia illud quod petebatur munus eiusmodi erat, quo olim Deus terrena cælestibus vtraque pacificans, coniunxit, Rudolphi Regis animus tandem diuinitus est emollitus, ita vt iusto Regi iusta petenti annueret. Quo autem amore donum hoc eximium Rex Henricus complexus sit, hoc ipso vel maxime declarauit, quod non modo auri & argenti muneribus Rudolphum Regem honorauit, verum etiam Sueuiæ Prouinciæ non minimā donauit parte. Deus autem qui cordium inspector est, & bonas muneratur voluntates, qua mercede, huius rei causa,

* apud Surium tom. 5.
d. 3. Octob.

causa, pium Regem Henricum in aeterna vita affectum, quibusdam iudicijs etiam in hoc saeculo, prodere voluit, quando hostes in ipsum incurrentes hoc victorioso praeeunte signo semper terruit, atque fugavit. Tali igitur occasione, divina fauente voluntate Sanctam illam lanceam Rex Henricus adeptus est, quam filio, de quo nobis in praesentiarum sermo est, e vita decedens dereliquit, vna cum regno, non minori veneratione ab eo conseruandam, vti non paucæ testantur victoriae, quas per eam orando obtinuit.

De alia quoque lancea, qua aliquando usus fuit Carolus Magnus, mentionem facit historia de gestis Anglorum: item Beda lib. 2. c. 8. quam Henrico Regi dono misit Generipius Hugo in Gallijs, Hugonis Capeti parens. Lanceam Caroli Magni pariter misit quam Imperator inuictissimus contra Saracenos exercitum ducens, si quando in hostes vibrabat, nunquam nisi victor abibat. Ferebatur esse eadem quæ Dominico lateri Centurionis manu impacta pretiosi vulneris hiatu paradisum miseris mortalibus aperuit: Vexillum item misit Mauritij beatissimi Martyris, & Thebae legionis Principis, quo idem Rex in bello Hispano quoslibet infestos, & confertos inimicorum cuneos disrumpere, & in fugam solitus erat cogere. Tantæ pietatis studio Sacrae reliquiae ab Henrico Rege colebantur.

Porro quam fuerit idem Rex zelosus, & ferui-

feruidus in propaganda Catholica fide, & conuertendis ad eam barbaris infidelibus, à quibus subiugatis duo exigere solebat, fidem Christianam Deo, sibi tributum, paucis hic etiam indigiabo. Magna enim & periculosa gessit ipse bella, potius vt Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ quam Imperij dilataret pomeria. Ac anno 930. & seqq. totus in Septentrionalium populorum, per fines imperij perniciosè grassantium conuersionem incubuit, & Reges Northmannorum & Abroditarum victoriosa manu ad fidem Christi perduxit. *Contract. Sigeb. Schaffnab &c.* Danis quoque, quos transire opus habuit, religionem quam non multo antè tempore, sub Ludouico II. Imperatore à S. Ansgario, primo Sedis Hamburg. (quæ nunc Bremensis) Archiepiscopo acceperant, Sanctissimi Vnni, eiusdem Sedis Archiepiscopi, qui postea quoque in Suetiam Christi Euangelium intulit, Apostolicâ prædicatione restituit. Ita ex pri- scis refert *Adam Chronologus lib. i. Hist. Eccl. ca. 49. 50.*

In hostes verò Ecclesiæ, ipsiusque Romani Imperij valdè seuerus erat, & terribilis, qui Sclauos, & Henetos, expugnatâ ipsorum arce primariâ, quæ * Brandeburgi ^{* Brenna-} butg. vocat ^{VVitik. l. i.} erat, mediâ hyeme castris in glacie positus, fame, ferro, flammâ, Anno 927. deleuit. *VVitik. Luitprand. Sabin. Sigeb. Brotuf. Vnga-*

* Hennin-
ges refert
40000.
alij adhuc
plures cæ-
fos.

Vngaros quoque Gentiles innumerâ multi-
tudine, locustarû more ad ducenta millia de-
populantes Germaniam, incredibili * cæde
prope Mersburgum omnes, quos aqua non
absorpsit, ferro trucidauit, vociferante eius
Exercitu: *Kyrieelcison, Kyrieelcison*, septem
duntaxat seruatis, quos auribus, manibus, na-
ribus truncatos, acceptæ cladis nuncios, ad
Hungarię confinia reduci iussit: & tributum,
quod Vngaris prius debebatur, postea cultui
diuino impendit, & pauperum vsibus: quam
historiam ad longum narrat Brotufius, re-
fertque ad annum Chr. 933. Sigebertus verò
ad annum seq. 934. Ad viuum vero depictam
refert Luitprandus lib. 2. ca. 9. Mersburgi *in
superiori cænaculo domus per ζωγραφία, adeò vt
rem veram potius quam verisimilem videas.* Idem
testatur Otto Frising. lib. 6. c. 18. Et qualiter
milites suos ipsemet ad bellum exhortari so-
lebat, vt pro gloria, & honore Dei Creatoris,
& Redemptoris sui pugnarent, in hac eadem
Historia meminit scriptor VVitikind. de
reb. Sax. lib. 1. & Luitpr. lib. 2. cap. 8.

Tandem, dum iter adhuc semel Romam
deuotionis causa instituere cogitat, infirmi-
tate correptus, *in Castello quod est inter Thurin-
gorum, & Saxonum confinia, & dicitur Himeleu-
na, piè, & Catholicè migravit ad Dominum.*
Luitpr. lib. 4. c. 7. Ditmarus vitæ finem, &
obitum illius sic recenset: *Cæteras quoque vrbes
ad salu-*

ad salutem regni & templa Domino ad remedium
 animæ deuotâ mente fabricauit. Post innumera
 virtutum insignia idem decurso vitæ summet stadio
 sextodecimo regni, ætatis autem suæ sexagesimo
 anno, sexto * Non. Iulij in Miminleue moritur, & * d. 2. Iul.
 in Quedlinburg, quam ipse à fundamento constru-
 xit sepultus, à cunctis Optimatibus merito defletur.
 Accidit hoc anno Dominicæ incarnationis 936.
 Vitikindus, qui eodem sæculo vixit; ex-
 itum illius ex hac vita paulo clariùs, & pro-
 lixius ita denarrat: Cum autem omnes in circui-
 tu nationes subiecisset, Danos, qui nauâli latroci-
 nio Fresones incurfabant cum exercitu adiit, vi-
 citque & tributarios faciens, regem eorum Chnu-
 bam baptismum percipere fecit. Perdomitis itaque
 cunctis circumquaq; gentibus, postremo Romã pro-
 ficisci statuit, sed infirmitate correptus iter inter-
 misit. Cumque se iam grauari morbo sensisset, con-
 uocato omni populo, designauit filium suum Otto-
 nem Regem, cæteris quoque filijs prædia cum the-
 sauris distribuens, ipsum verò Ottonem, qui maxi-
 mus, & optimus fuit, fratribus & omni Francorum
 Imperio præfecit. Testamēto itaq; legitimè facto, &
 rebus omnibus ritè compositis defunctus est ipse rerū
 Dominus, & regum maximus Europæ, omni virtute
 animi corporisq; nulli secūdus Et addit: Erant au-
 tē dies, quibus regnauit XVI. anni, vitæ autem LX.
 Translatū est corpus à filijs suis in ciuitatē quæ dici-
 tur Quedlinburg, & sepultū in Basilica S Petri ante
 altare cū planctu, & lachrymis plurimarū gentiū.

C

DE